



POHJANMAAN HYVINVOINTIALUEEN KUNTAYHTYMÄN KESTÄVÄ KÄYNNISTÄMINEN JA RAKENTAMINEN

TALOUSSELVITYKSEN LOPPURAPORTTI

TIIVISTELMÄ

14.5.2020
Talent Vectia



V A A S A .
V A S A .



Näkemykset tilanteesta ja etenemisestä talouden näkökulmasta

TILANNE

- › Pohjanmaan sotepalveluiden järjestäjä- ja tuottajakenttä on hajanainen¹ ja kuntien itsenäisen sotepalveluiden järjestämisessä kulut kasvavat merkittävästi nopeammin kuin tuotot.
- › Kuntien itsenäisen sote-palveluiden kehittämisen keinovalikoimaa on käytetty tehokkaasti. Yksin tai pienemmissä kokonaisuuksissa toimimalla on entistä vaikeampi löytää uusia keinoja, joiden avulla hillitään kustannuskehitystä ja turvata palvelut alueella.
- › Kuntien itsenäisen toiminnan jatkaminen tulee johtamaan perusterveyden- ja sosiaalihuollossa palveluiden karsimiseen ja heikentää olennaisesti kaksikieliselle väestölle tarjottavia palveluita.
- › Talouden näkökulmasta on olennaista löytää vahvalla alueellisella yhteisellä tekemisellä uusia keinoja palveluiden laadun, vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden kehittämiseen.
- › Soteuudistuksen toteutuminen luo merkittävää taloudellista lisäpainetta. Toiminnallisesta näkökulmasta siihen voidaan varautua ainoastaan koko alueen yhteisen kuntayhtymän vahvistamisella heti vuoden 2021 alusta.
- › Pohjanmaan alueen väestön sote-palveluiden tarve on pieni¹. Mikäli sote-uudistus toteutuu, rahoitus sote-palveluiden järjestämiseen vähenee 30 - 60 miljoonaa euroa vuodessa.
- › Edellä mainitun lisäksi rahoituksesta poistuu nyt Manner-Suomen keskiarvoa enemmän maksettu osuus, joka on noin 23 miljoonaa euroa vuodessa.
- › Hyvinvointialueen kuntayhtymä on tärkein toimenpide Vaasan keskussairaalan laajan päivystyksen aseman turvaamiseksi.
- › Hajanainen palvelukenttä ja korkeat kustannukset vaarantavat Vaasan keskussairaalan laajan päivystyksen aseman, erityisesti jos hallitusohjelman mukainen 17+5 maakuntakokonaisuus ei toteudu ja seuraavassa vaiheessa kokonaisuus suunnitellaan laajemmalla pohjalta, esimerkiksi erva-alueiden mukaan.
- › Sote-palvelujen turvaaminen alueella on merkittävä elinkeinopoliittinen päätös, jolla turvataan tulevaisuuden työpaikkoja, verotuloja ja muiden alueen elinkeinojen elinvoimaa.

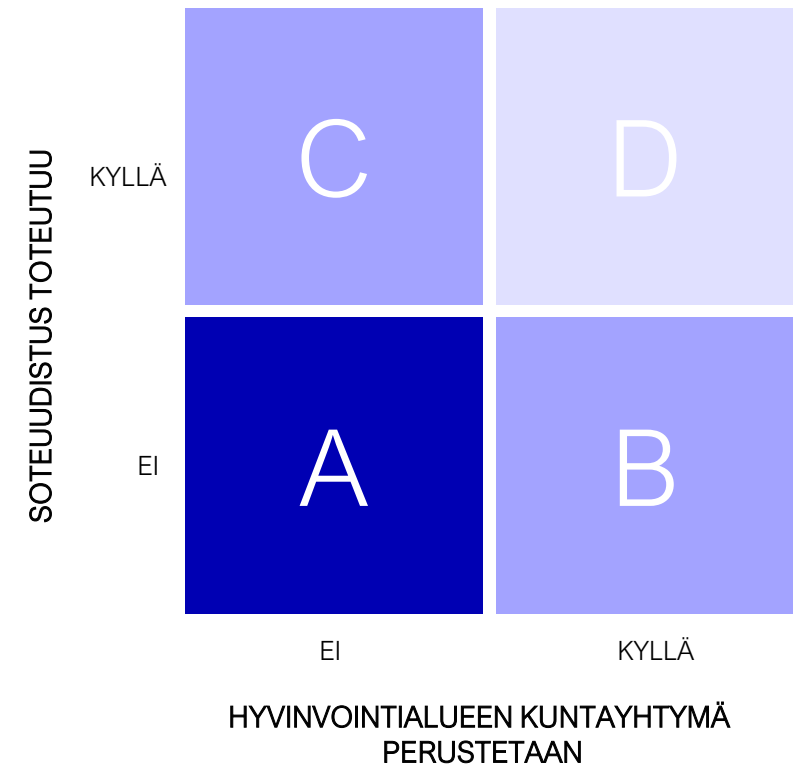
ETENEMINEN

- › Hyvinvointialueen kuntayhtymän perustaminen nyt on paras vaihtoehto varmistaa tulevaisuuden laadukkaat sote-palvelut Pohjanmaan alueella.
- › Perustetaan hyvinvointialueen kuntayhtymä ja aloitetaan yhteisen toimintamallin suunnittelu ja käyttöönoton valmistelu vuoden 2021 alusta.
- › Käynnistetään heti yhteisen toiminnan kautta saatava talouden potentiaalin hyödyntäminen.
- › Käydään läpi Pohjanmaan alueen erityispiirteet ja hyvin toteutetun terveydenhuollon ja työterveyshuollon tulokset ja pyritään vaikuttamaan tarvekioidun rahoituksen määräytymisperusteisiin.
- › Varmistetaan keskussairaalan laajan päivystyksen aseman turvaaminen.

Yhteenveto vaihtoehtoisista tulevaisuuskuvista

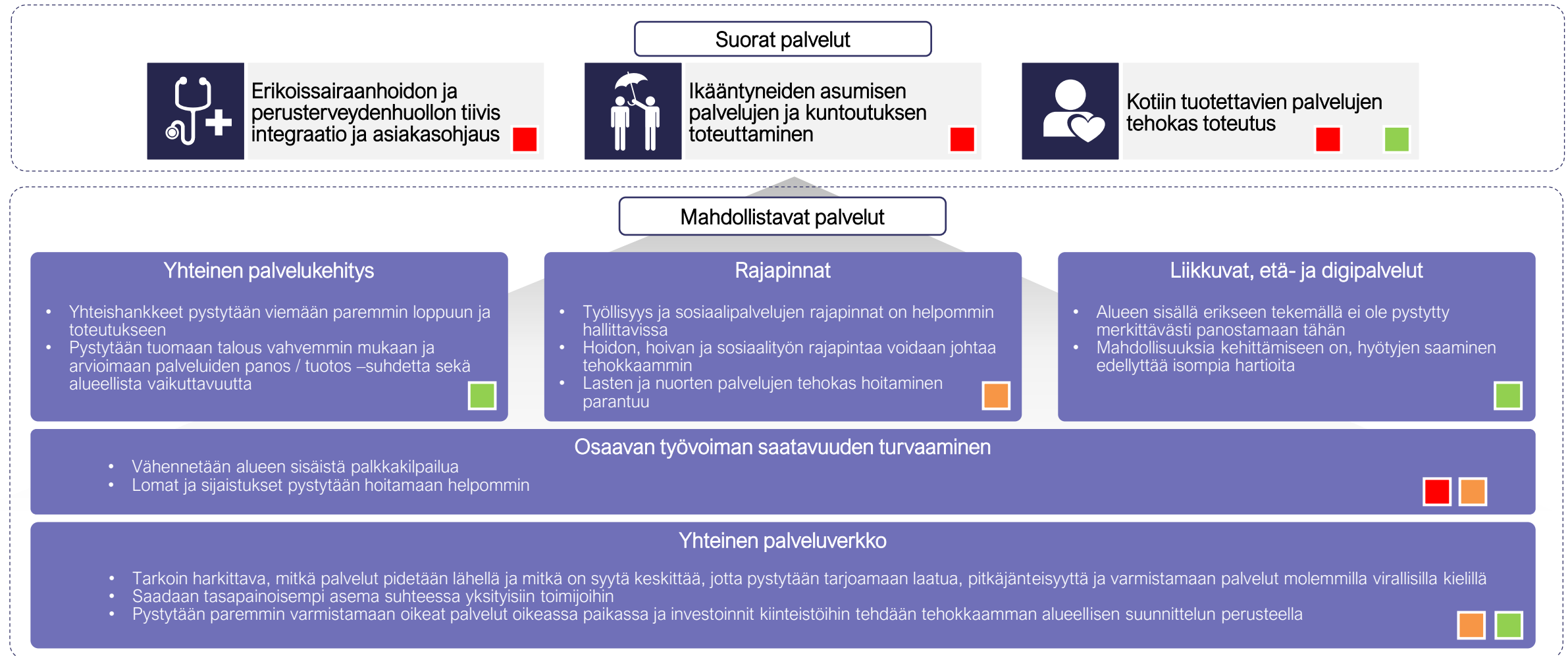
– yhteisen kehittämisen taloudellinen potentiaali ja sote-uudistuksen vaikutus

VAIHTOEHTOJEN KUVAUS		TUNNUSLUVUT 2023 – 2030 YHTEENSÄ (MEUR)			
		Tunnusluku	Tuottojen muutos	Kehittämisen potentiaali	Yhteensä
A.	Kunnat jatkavat itsenäistä toimintaa. Väestörakenteen muutos, kiristynyt kuntatalous ja terveydenhuollon tarpeet lisäävät sotepalveluiden kustannuksia merkittävästi ja ajavat kuntatalouden kohti merkittävää sopeuttamistarvetta.	Tuotot			7 180
		Kulut			6 900
		Vuosikate			270
B.	Kunnat päättävät perustaa hyvinvointialueen kuntayhtymän. Kuntayhtymä tuottaa palvelut koko alueelle omalla toimintamallillaan. Koko alueen kattava toiminta tarjoaa uusia keinoja palveluiden vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden kehittämiseen.	Tuotot			7 180
		Kulut		-190	6 710
		Vuosikate			470
C.	Kunnat jatkavat itsenäistä toimintaansa vuoden 2022 loppuun. Vuoden 2023 Pohjanmaan alueella aloittaa itsehallinnollisen maakunnan johtama sotepalvelutuottaja. Sotepalvelutuottaja kehittää omaa toimintamalliaan maakunnan kokonaisuuden lähtökohdista.	Tuotot	-440		6 740
		Kulut		-110	6 790
		Vuosikate			-60
D.	Kunnat päättävät perustaa hyvinvointialueen kuntayhtymän. Kuntayhtymä tuottaa palvelut koko alueelle omalla toimintamallillaan. Koko alueen kattava toiminta tarjoaa uusia keinoja palveluiden vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden kehittämiseen. Vuoden 2023 alusta alkaen hyvinvointialueen kuntayhtymä tuottaa itsehallinnollisen maakunnan sotepalvelut.	Tuotot	-440		6 740
		Kulut		-190	6 710
		Vuosikate			30



Hyvinvointialueen kuntayhtymän palveluiden kehittämisalueet

- mahdollistavien palvelujen ja suorien palvelujen kautta on saatavissa säästöjä ja voidaan hillitä kustannustason nousua



■ Merkittäviä säästöjä ja kustannuskehitystä hillitsevä potentiaali

■ Merkittävä tulevan kyvykkyyden potentiaali

■ Merkittävä resursseja turvaava potentiaali

Keskeiset riskit

Keskeiset riskit talouden ja palvelujen järjestämisen ja tuottamisen näkökulmasta

1	Hyvinvointialueen kuntayhtymälle tehdään selvityksistä ja ennusteista huolimatta alimitoitettu ja epärealistinen käyttötalouden ja käyttötalouden rahoituksen avaava budjetti.
2	Kustannuksia alentavan tai kustannusten kasvua hillitsevien kehittämisalueiden valinta ja systemaattinen toteutus on liian hidasta.
3	Hyvinvointialueen kuntayhtymän sisäiset alueelliset erimielisyydet ja intressit rampauttavat yhteistyön ja sen arvioidut toiminalliset ja taloudelliset hyödyt.
4	Sote-uudistuksen myötä tuleva tarvevakioitu rahoitus vähentää alueelle tulevaa rahaa ja vaikeuttaa käyttötaloutta ja käyttötalouden rahoitusta.
5	Valtakunnallisen sote-uudistuksen valmisteluun liittyvä epävarmuus heikentää yhteistyön toteuttamista.
6	Valtion kompensaatiot koronapandemian aiheuttamiin sote-menoihin ei toteudu täysmääräisesti.
7	Koronapandemian vaikutukset jatkuvat pitkään tai uusiutuvat. Tämä vaikuttaa merkittävästi hyvinvointialueen kuntayhtymän käyttötalouden ja käyttötalouden rahoituksen määrään.
8	Koronan aiheuttaman talouskriisin vuoksi kuntien sosiaalimenot kasvavat merkittävästi.
9	Sosiaali- ja terveydenhuollon tulevat palkkaratkaisut vaikeuttavat merkittävästi hyvinvointialueen kuntayhtymän käynnistämistä vaihetta.

